

Agelet i Romeu, Antoni

By Quintí Casals 14 / jul. / 2015

Lloc de naixement:

Lleida, el Segrià

Data naixement:

1874

Data de defunció:

1943

Lloc de defunció:

Lleida, el Segrià

Advocat i polític. Després d'iniciar els seus estudis a Lleida, la seva ciutat natal, Antoni Agelet es traslladà a Madrid per llicenciar-se en Dret. En la Universitat Central es va doctorar amb la tesi *La expropiación forzosa por causa de utilidad pública. Documentos anejos* (manuscrita), realitzada entre 1894 i 1896. En tornar a Lleida, exercí d'advocat i dirigí el diari liberal *El Siglo*. El seu pare Hermenegild Agelet Montané, comerciant, fou regidor municipal el 1896.

Antoni Agelet pertanyia a una nissaga, els Agelet, que va controlar el Partit Liberal a Lleida, tot fent oposició al Partit Conservador, els dos partits dinàstics de la Restauració. El seu cosí, Miquel Agelet Besa (Lleida, 1845–1915), era el líder dels liberals a Lleida, i fou nomenat comte de Vinatesa el 1912 per Alfons XIII. Fou regidor a la Paeria de Lleida, president de la Diputació (1883-1884), i diputat del seu partit pel districte de Lleida en diverses eleccions generals a les Corts (1886, 1893, 1898 i 1901), per Solsona (1891), senador per elecció (1896 i 1899) i senador vitalici des de 1903.

Antoni Agelet era cosí de Joan Rovira Agelet (1870–1920), fill de Josepa Agelet Montané i Joan Rovira Pastor (advocat de Barcelona), i pare de Joan Rovira Roure, alcalde de la Lliga executat pel Tribunal Popular el 1936. Joan Rovira Agelet fou un destacat polític liberal, diputat provincial el 1904, 1909, 1913 i 1917, que durant l'any 1911-1912 exercí la vicepresidència de la comissió Provincial i entre 1917 i 1919 va ser president de la Diputació de Lleida.

Antoni Agelet Romeu va tenir tres germans: Ramon (– Lleida, 27.12.1901); Encarnació, casada amb l'advocat i notari de Barcelona Juan Francisco Sánchez García (– Barcelona, 10.06.1926), sense fills; i Hermenegild Agelet Romeu (– Lleida, 29.09.1935), industrial, ric propietari i visitador de ramaderia i camins, que fou regidor el 1899, alcalde accidental el 1901 i tinent d'alcalde

primer el bienni 1903-1904. Hermenegild fou president de la Cambra de Comerç de Lleida (31.09.1930–31.09.1933).

Antoni Agelet Romeu es casà el 5 de desembre de 1900 a Cervera amb Mercè de Dalmases i de Masot, amb qui va tenir tres fills: Antoni (Lleida, 1901 – Lleida, 13.11.1921), Joaquim i Hermenegild. Mercè de Dalmases provenia d'una noble família de Cervera i era germana de l'advocat Faust de Dalmases i de Massot, que vivia a Barcelona. El seu fill Hermenegild Agelet de Dalmases fou advocat, que milità en el camp tradicionalista i Falange abans de la Guerra Civil, per la qual cosa fou detingut i jutjat pel Tribunal Popular de Lleida, però fou absolt. Després de la guerra fou un dels primers lloctinents de la Guàrdia de Franco i regidor pel terç familiar a l'Ajuntament de Lleida, entre 1949 i 1955. L'altre fill seu, Joaquim, casat el 1930 amb Pilar Jasanada Celma, seguí la carrera militar.

Antoni Agelet Romeu fou liberal i sempre tingué vocació política, tot essent elegit regidor municipal el 1899 i el 1903. Durant el primer període fou nomenat fiscal municipal l'agost de 1901; mentre que durant el segon període municipal fou 2n tinent d'alcalde, en el consistori conservador de Francesc Costa Terré. Després, Antoni Agelet ocupà l'alcaldia de manera accidental (19.07.1905) i de manera definitiva del 16.08.1905 al 01.11.1905, data en la qual hagué de dimitir per malaltia. Agelet continuà llavors com a regidor de 1906 a 1909. Com a alcalde, fou l'iniciador de la plantació de pins del parc de les Basses d'Alpicat, construït el 1901 per l'alcalde Francesc Costa per recollir l'aigua del canal de Pinyana i millorar l'abastiment de la ciutat.

Seguidament, Agelet era nomenat vocal de la Junta d'Instrucció Pública de la Província de Lleida el 1907 i altre cop regidor el 1909 pel Partit Liberal - Coalició d'Esquerres. En aquest mandat, ocupà el lloc de primer tinent d'alcalde de 1912 a 1913. En 1913 renovava la seva regidoria en el Partit Liberal - Coalició Monàrquica. En aquest darrer mandat municipal, exercí d'alcalde de l'1 de gener de 1916 al 27 d'abril de 1917, data en la qual cessà per ocupar una plaça de diputat provincial, tot tancant una llarga i prolífica carrera en l'Ajuntament de gairebé 17 anys. D'aquesta segona etapa en l'alcaldia fou molt recordat l'homenatge que li tributà la ciutat el 12 de novembre de 1916 a Enric Granados, uns quants mesos després de la seva mort.

Aquell 1916 ocupava un lloc en la primera Junta Provincial i primer Comitè Executiu del Partit Liberal Autonomista, una refundació del Partit Liberal a Lleida per oposar-se a la puixança de la Lliga Regionalista. El nou partit unia les dues faccions liberals que hi havia fins llavors en la província encapçalades per Miquel Agelet Besa (dinàstica-monàrquica) i Emili Riu (demòcrata). La formació apostava per l'autonomia de Catalunya dins Espanya, tot i que Agelet no compartia aquesta opció. També fou membre del Consejo Provincial de Fomento (1917) com a vocal propietari. Durant aquests anys dirigí el diari lleidatà *El País* fins al novembre de 1921.

Després de presentar-se dos cops a les eleccions provincials (1910 i 1915) i perdre, va guanyar els comicis de 1917 i després els de 1921 en representació del districte de Cervera-Solsona. Per tant, va estar en la Diputació de 1917 a

1924. Durant aquest període, el 1917 fou secretari i el 1919 i 1923 esdevingué vicepresident de la institució, a la qual retornà el 1930 per decret. Com a diputat provincial de Lleida, també fou membre de la Mancomunitat de Catalunya de 1917 a 1924, sempre a les files del Partit Liberal.

De la segona època en la Diputació, de l'octubre de 1930 al març de 1931, participava en l'Assemblea de les Diputacions d'Espanya celebrada a Madrid. També, el juny de 1930 participava en les reunions de la Comissió per a l'estudi del projecte d'Estatut d'Autonomia formada per 4 diputats provincials de cadascuna de les diputacions catalanes. Durant el temps que va estar en la Mancomunitat, donà suport a les tesis *provincialistes* del seu cosí Joan Rovira Agelet, que s'oposaren a les regionalistes autonomistes de la Lliga i esclataren en l'elecció del successor de Prat de la Riba el novembre de 1917. Joan Rovira, liberal dinàstic, optà al càrrec enfront de Puig i Cadafalch de la Lliga, que finalment fou l'escollit. En aquell debat, tant Agelet com Rovira mostraren el seu temor a què la Mancomunitat de Catalunya s'engolís la Diputació de Lleida i la seva realitat provincial, la qual veien com autònoma de la catalana.

Posteriorment, durant la Segona República milità a les files del Partit Republicà Radical (PRR) de Lerroux, en què va ocupar, el 1936, la vicepresidència del comitè provincial del partit. Durant aquest període tingué un pas fugaç per l'Ajuntament en ser nomenat regidor en un consistori constituït el 27.07.1935 per decisió governamental, lloc en el qual es va mantenir fins al febrer de 1936. En aquesta etapa fou nomenat delegat de Treball interí de la província de Lleida. A banda, el 1927 formava part d'una comissió per declarar la Seu Vella Bé d'Interès Nacional i el 1928 fou reelegit vocal de la junta de govern del Col·legi d'Advocats de Lleida, un càrrec que desenvolupà, com a mínim, fins al 1936. Després de la Guerra Civil ocupà el càrrec d'advocat oïdor de la Cambra Oficial de la Propietat Urbana de Lleida.

Dades personals i familiars:

Família:

El seu pare Hermenegild Agelet Montané, comerciant, fou regidor municipal el 1896. Antoni Agelet Romeu va tenir tres germans: Ramon (– Lleida, 27.12.1901); Encarnació, casada amb l'advocat i notari de Barcelona Juan Francisco Sánchez García (– Barcelona, 10.06.1926), sense fills; i Hermenegild Agelet Romeu (– Lleida, 29.09.1935), industrial, ric propietari i visitador de ramaderia i camins, que fou regidor el 1899, alcalde accidental el 1901 i tinent d'alcalde primer el bienni 1903-1904. Hermenegild fou president de la Cambra de Comerç de Lleida (31.09.1930–31.09.1933).

Matrimoni / Fills:

Antoni Agelet Romeu es casà el 5 de desembre de 1900 a Cervera amb Mercè de Dalmasas i de Masot, amb qui va tenir tres fills: Antoni (Lleida, 1901 – Lleida, 13.11.1921), Joaquim i Hermenegild. Mercè de Dalmasas provenia d'una noble família de Cervera i era germana de l'advocat Faust de Dalmasas i de Massot, que vivia a Barcelona. El seu fill Hermenegild Agelet de Dalmasas fou advocat, que milità en el camp tradicionalista i Falange abans de la Guerra Civil, per la qual cosa fou detingut i jutjat pel Tribunal Popular de Lleida, però fou absolt. Després de la guerra fou un dels primers lloctinents de la Guàrdia de

Franco i regidor pel terç familiar a l'Ajuntament de Lleida, entre 1949 i 1955. L'altre fill seu, Joaquim, casat el 1930 amb Pilar Jasanada Celma, seguí la carrera militar.

D'altre parentiu:

Antoni Agelet pertanyia a una nissaga, els Agelet, que va controlar el Partit Liberal a Lleida, tot fent oposició al Partit Conservador, els dos partits dinàstics de la Restauració. El seu cosí, Miquel Agelet Besa (Lleida, 1845–1915), era el líder dels liberals a Lleida, i fou nomenat comte de Vinatesa el 1912 per Alfons XIII. Fou regidor a la Paeria de Lleida, president de la Diputació (1883-1884), i diputat del seu partit pel districte de Lleida en diverses eleccions generals a les Corts (1886, 1893, 1898 i 1901), per Solsona (1891), senador per elecció (1896 i 1899) i senador vitalici des de 1903. Antoni Agelet era cosí de Joan Rovira Agelet (1870–1920), fill de Josepa Agelet Montané i Joan Rovira Pastor (advocat de Barcelona), i pare de Joan Rovira Roure, alcalde de la Lliga executat pel Tribunal Popular el 1936. Joan Rovira Agelet fou un destacat polític liberal, diputat provincial el 1904, 1909, 1913 i 1917, que durant l'any 1911-1912 exercí la vicepresidència de la comissió Provincial i entre 1917 i 1919 va ser president de la Diputació de Lleida.

Lloc habitual de residència:

Lleida

Llocs successius de residència i datació:

Lleida (1874-1943)

Dades com a diputat de la Mancomunitat:

Districte:

Cervera-Solsona

Diputació a què pertanyia:

Lleida

Responsabilitats que tingué a la Diputació:

Fou escollit secretari el 2 de maig de 1917 amb 14 dels 17 vots. Seguidament, en la votació efectuada el 4 d'octubre de 1919 per al càrrec de vicepresident va obtenir 10 vots, els mateixos que el regionalista Ramon Riu Vendrell. Agelet resultà afavorit en el sorteig en detriment de Riu i ocupà la vicepresidència de 1919 a 1921 (Acta del 4 d'octubre de 1919). L'1 d'agost de 1923 fou escollit per a la vicepresidència de la Diputació de Lleida amb 13 dels 14 vots emesos (1 en blanc) (Acta de l'1 d'agost de 1923).

Partit pel qual es presentà:

Partit Liberal

Resultats electorals (vots) en cada elecció disputada:

Antoni Agelet va presentar-se a les eleccions legislatives del 8 de maig de 1910 al districte de les Borges Blanques com a liberal, tot essent derrotat clarament per Francesc Macià, catalanista, que obtingué 8.230 vots per 302 d'Agelet. A la Diputació de Lleida es presentà a les eleccions del 14 d'abril de 1915 al

districte de Tremp-Viella, on acabà en el sisè lloc de les votacions amb 1.800 vots, sense obtenir plaça. Finalment, obtingué la seva primera victòria electoral l'11 de març de 1917 en el districte de Cervera-Solsona en obtenir 6.607 vots i quedar en tercer lloc. Posteriorment, el 12 de juny de 1921 renovava el seu lloc de diputat provincial en ser el candidat més votat com a liberal del districte amb 7.825 vots.

Activitats o intervencions significatives com a diputat de la Mancomunitat:

Durant el temps que va estar en la Mancomunitat, donà suport a les tesis provincialistes del seu cosí Joan Rovira Agelet, que s'oposaren a les regionalistes autonomistes de la Lliga i esclataren en l'elecció del successor de Prat de la Riba el novembre de 1917. Joan Rovira, liberal dinàstic, optà al càrrec enfront Puig i Cadafalch de la Lliga, que finalment fou l'escollit. En aquell debat, tant Agelet com Rovira mostraren el seu temor a què la Mancomunitat de Catalunya s'engolís la Diputació de Lleida i la seva realitat provincial, la qual veien com autònoma de la catalana.

Pertinença a organismes de direcció, comissions,... de la Mancomunitat:

Formà part de la Comissió d'Agricultura en el bienni 1918-1919. En l'Assemblea resultant de 1917 formava part del segon grup més nombrós, els liberals monàrquics amb 21 diputats, els quals anaven per darrere només de la Lliga que tenia 27 diputats. Posteriorment, en 1921, en la seva segona elecció, formava part de la minoria liberal integrada per 10 dels 90 diputats presents (encara faltaven 6 actes per cobrir fins als 96 totals). La resta de forces eren: nacionalistes de la Lliga, 36; catalanista independent, 1; nacionalista independent, 2; republicans nacionalistes, 13; radicals, 6; reformistes, 3; monàrquics, 9; mauristes, 2; jaimistes, 2; tradicionalistes, 4; i Esquerra Liberal, 2. (La Vanguardia, 26.08.1921, p. 4). En aquest mandat formà part de la Comissió de Ferrocarrils.

Dades professionals:

Formació general (estudis):

Doctor en Dret

Pertinença a organitzacions econòmiques i professionals:

Vocal propietari del Consejo Provincial de Fomento (1917). El 1928 fou reelegit vocal de la junta de govern del Col·legi d'Advocats de Lleida, un càrrec que desenvolupà, com a mínim, fins al 1936.

Associacions culturals/ciutadanes:

El 1927 formava part d'una Comissió per declarar la Seu Vella Bé d'Interès Nacional.

Ideologia i activitat política:

Ideologia:

Liberal dinàstic

Militància política:

Partit Liberal (1900-1931) Durant la Segona República milità a les files del Partit Republicà Radical (PRR) de Lerroux.

Càrrecs polítics:

El 1916 ocupava un lloc en la primera Junta Provincial i primer Comitè Executiu del Partit Liberal Autonomista de Lleida. El 1936 ocupava la vicepresidència del comitè provincial del Partit Republicà Radical.

Càrrecs públics:

Regidor municipal (1899–1903), (1906–1909), (1909–1913, ocupà el lloc de primer tinent d'alcalde de 1912 a 1913), (1913–1917) i (27.07.1935–01.02.1936). Alcalde de Lleida (19.07.1905–01.11.1905) i (01.01.1916–27.04.1917) Vocal de la Junta d'Instrucció Pública de la Província de Lleida el 1907. Diputat provincial per decret (octubre de 1930 al març de 1931). Delegat de Treball interí de la província de Lleida (1935–1936).

Bibliografia:

Obra personal:

Tesi doctoral a la Universitat Central de Madrid: *La expropiación forzosa por causa de utilidad pública. Documentos anejos* (manuscrita), realitzada entre 1894 i 1896.

Dirigí el diari lleidatà *El País* fins al novembre de 1921.

Estudis sobre la seva figura:

Veü de diccionari:

MIR, Conxita. «Antoni Agelet». A: *Diccionari biogràfic de les terres de Lleida: política, economia, cultura i societat: segle XX*. Lleida: Alfazeta, 2010, p. 28, 123, 281-282, 446-454, 460, 469 i 544.

Bibliografia general:

GELONCH, Josep. *Falange i poder: Lleida durant la dictadura franquista*. Universitat de Lleida, Facultat de Lletres, Departament d'Història, [tesi doctoral], 2010, p. 120, 169, 494 i 633.

Referències documentals:

Expediente académico de Antonio Agelet Romeu, alumno de la Facultad de Derecho de la Universidad Central. Natural de Lérida (Capital). Licenciado en Derecho (Zaragoza); Doctor en Derecho. Tesis: 'La expropiación forzosa por causa de utilidad pública (Manuscrita)'. Documentos anejos: Certificación Académica. (1894-1896). ES. 28079. AHN /2.3.1.21.4.1// UNIVERSIDADES, 3523, Exp.11.

My Heritage, família d'Hermenegildo Agelet Romeu:

<http://www.myheritage.es/FP/name-page.php?firstName=hermenegildo&lastNam...>

Boletín Oficial del Consejo Provincial de Fomento de Lérida, 31.01.1917, número 37, p. 3.

Boletín Oficial del Ayuntamiento de Lérida, numero 1, 29.10.1886.

Diario de Lérida, 02.11.1969, p. 7. «Entrevista a José María Álvarez Pallás».

Diario de Lérida, 29.10.1966, p. 9; i 27.10.1976, p. 8.

La Vanguardia, 01.02.1899, p. 3; 08.12.1900, p. 7 (matrimoni Agelet-Dalmases); 10.08.1901, p. 3; 28.12.1901, p. 2; 04.11.1905, p. 8; 07.02.1907, p. 9; 27.11.1920, p. 11; 26.08.1921, p. 4; 16.11.1921, p. 2 (mort fill Antoni); 25.01.1922, p. 15 (mort Josefa Agelet Montané); 13.06.1926, p. 2 (mort Juan Fr. Sánchez); 04.11.1926, p. 20; 22.10.1927, p. 10; 27.06.1930, p. 6; 21.09.1930, p. 2 (mort Engràcia Rosich); 26.10.1930, p. 36; 19.03.1931, p. 8; 22.03.1930, p. 3; 20.06.1934, p. 8; 21.07.1935; 19.09.1935, p. 6; 03.10.1935, p. 2 (mort d'Hermenegild Agelet); 12.10.1955, p. 34; 13.03.1968, p. 22 (mort Josepa Agelet Rosich); i 03.03.1972 (mort de Joan Agelet).

Revista veterinaria de España, volum 9, 1915, p. 216.

Oncles: Josepa Agelet Montané (1840-1922). Sanchiz:

<http://gw.geneanet.org/sanchiz?lang=es;p=juan;n=rovira+agelet> i Joan Rovira Pastor (advocat de Barcelona), pares de Joan Rovira Agelet

Font fotografies: Antoni Agelet Pérez (nét)

Imatges i documents:

Peus de foto i comentaris:

Fotografia d'Antoni Agelet el 1908, quan tenia 34 anys Carnet per viatjar en tren per tota Espanya com a diputat provincial Carnet d'advocat de la Cámara de la Propiedad Urbana de Lleida Fotografia amb altres polítics. El segon per l'esquerra

Signatura del personatge: